

Representantforslag 79 S

(2013–2014)

fra stortingsrepresentantene Bård Vegar Solhjell, Torgeir Knag Fylkesnes og Snorre Serigstad Valen

Dokument 8:79 S (2013–2014)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Vegar Solhjell, Torgeir Knag Fylkesnes og Snorre Serigstad Valen om nasjonalt bibliotekløft

Til Stortinget

Bakgrunn

Bibliotekene er blodårene i det kulturelle systemet fordi de gjør kunnskap og kultur, litteratur og verdier tilgjengelig for alle grupper i samfunnet, uavhengig av sosiale, økonomiske og geografiske skillelinjer.

Bibliotekene har vist seg å være tilpasningsdyktige for samfunnsendringer ved å innlemme andre medier enn bøker i sitt tilbud. Bibliotekene har utviklet seg over tid. I tillegg til å være et sted for stille lesing, har de også blitt viktige møtesteder for befolkningen og et sted for debatt. Særlig barn, unge og kvinner er hyppige brukere av bibliotek, og også innvandrerbefolkningen benytter seg i stor grad av bibliotekene.

Allment tilgjengelige og offentlig baserte bibliotek-, dokumentasjons- og informasjonstjenester er grunnleggende for ytringsfrihet og demokrati. Gode bibliotek er en forutsetning for kvalitet i læring, kunnskapsformidling og forskning. I tillegg fungerer bibliotekene som samfunnets felles arkiv.

Likevel har realutgiftene til bibliotek per innbygger gått ned med 35 kroner fra 2001 til 2010¹. Bibliotekenes andel av de totale utgiftene til kulturformål er synkende og gikk fra 14,2 pst. i 2001 til 11,1 pst. i 2010². Det har også vært en nedgang i antall bibliotek i Norge. Oslo og Bergen kommer desidert dårligst ut

blant de nordiske storbyene når det gjelder antall filialer per innbygger. I Helsinki deler 16 000 mennesker hvert bibliotek, mens tallet for Oslo er 37 000³.

Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Dette er en oppgave mange bibliotek har grepet tak i, men mange hindres av uhensiktsmessige lokaler.

Gjennom folkebibliotekloven er alle landets kommuner pålagt å ha et folkebibliotektilbud for sine innbyggere. For å sikre dette, og sikre at bibliotekene er i stand til å levere digitale produkter til sine brukere i tiden som kommer, foreslår forslagsstillerne et femårig nasjonalt bibliotekløft bestående av fem deler:

1. En nasjonal strategi for folkebibliotekene. Strategien skal også ta opp hvordan folkebibliotekene og skolene kan samarbeide om bibliotektilbud.
2. En øremerket opptrapping av bevilgningene til kommunenes bibliotekdrift over fem år før bevilgningene føres inn i rammeoverføringene til kommunene. Opptrappingen vil sikre at bibliotekene i større grad har økonomiske rammer å tilby det som kreves i folkebibliotekloven og at de kan ha høy aktivitet og oppdatere seg i møte med befolkningens behov.
3. Et felles nasjonalt, digitalt mediebudsjett for kjøp av tilgang til digitale ressurser. Samtidig settes det i gang en utredning om hvordan man best sikrer tilgang til både tradisjonelle bøker og e-bøker på biblioteket, og om det er behov for endringer i bibliotek- eller litteraturpolitikken for å sikre dette.
4. Øke tilskuddet til, og utarbeide en plan for kompetansehevingstiltak for bibliotekenes ansatte,

¹ NOU 2013:4. Kulturutredningen 2014. Side 245.

² NOU 2013:4. Kulturutredningen 2014. Side 245.

³ NRK 23.10.2013. www.nrk.no/norge/oslo-og-bergen-pa-bibliotekbunnen-1.11313560

slik at flere bibliotek enn i dag kan tilby aktiv formidling innen litteratur, musikk og film, samt bistå brukerne med kunnskapsinnhenting og søkestrategier i en stadig mer kompleks informasjonsjungel.

5. Støtte etablering av nye biblioteklokaler og tilpassing eller utvidelse av eksisterende biblioteklokaler. Det kan skje gjennom å bruke eksisterende ordninger eller å etablere nye tilskudds- eller låneordninger. Dette vil kunne bidra til at bibliotekene blir lettere tilgjengelige med en beliggenhet der innbyggerne ferdes, gjerne i et flerbrukskonsept med andre kulturtilbud.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en helhetlig plan for et femårig, nasjonalt bibliotekløft. Bibliotekløftet skal inneholde en nasjonal strategi for folkebibliotekene, en øremerket opptrapping av bevilgningene til kommunenes bibliotekdrift, etablering av et felles nasjonalt, digitalt mediebudsjett og en utredning av hvordan man best kan sikre tilgang på bøker og e-bøker, økt tilskudd til kompetansehevingstiltak for ansatte, og støtte til etablering, tilpassing eller utvidelse av biblioteklokaler.

28. mai 2014